

Kuidas venelased eesti keele ära õpivad

See, mis keeles mu pensionärist koolitadi koolimaja koristab, ei lähe mulle üldse korda. Peaasi, et koristab hästi. Mind huvitab hoopis see, kas seitsmesed Koljad ja Leenad kümnelt eesti keelt räägivad. See on küsimuste küsimus! Kui räägivad, siis lakkavad spekulatsioonid nii Idas kui Läänes ning, mis peamine – meie endi keskel, et vaat kui väike, aga juba venelane!

Viimasel ajal on ajakirjanduses olnud palju juttu, et venelased ei tahagi enam eesti keelt õppida. Et varem tahtsid, nüüd on tuhin möödas. Mina aga ütlen, et venekeelse elanikkonnaga huvi eestikeelse hariduse vastu on tubliski tõusnud. Meie kooli tuuakse igal aastal palju seitsmeaastaseid vene lapsi. Ühed saavad sisse, teised mitte, sest nad peavad konkureerima eesti lastega. Sisse saavad tublid lapsed, nii nagu eesti lapsed olid Siberi koolis priimused (nagu ka Rootsis ja Kanadas peale suurt põgenemist, sest vähemusel on hea õppeedukus iseenesestmõistetav). Ja nii ongi meil igas klassis oma Andreid ja Jegorid, kes sõbrustavad Marguste ja Andrestega. See ongi ideaal, mis toob meie armastatud isamaale kodurahu.

Eesti keel kui võõrkeel

Meie kool on ikkagi eesti kool, mõelda aga tuleks nendele Jegoridele ja Andreidele, kes meie kooli sisse ei saanud, aga kes soovivad eesti haridust. Miks ei võiks seesamune sõjaväehaigla Uus-Tatari 25. 1. septembriks 1997 inglise Kolledži kombel fööniksina tuhasta tõusta Tallinna Eesti Lütseumi näol (vene keeles kõlab see eriti musikaalselt) nende venelaste tarbeks, kes näevad oma lapsi täisväärtuslike Eesti kodanikena? Selles koolis oleksid kõik ained eesti keeles, vene keelt oleks iga päev üks tund nagu meie koolis on iga päev üks tund prantsuse keelt. Miks ei võiks selline kool olla ka Tartus, Pärnus, Narvas või ükskõik kus?

Ah et kust võtta selleks vahendeid? Kuulge, ma ei ole *bughalter*, minu aju toodab ideid. Selle jaoks ongi haridusminister, temal meeskond, kes ideid edasi arendavad ja ellu viivad. Kui aga kogu aur läheb ainult selle peale, kuidas tsentraalselt teadmisi hinnata või kuidas oma hindamismeetodeid ülikoolidele peale suruda, siis ei jää tõesti aega ega võhima esmaste asjadega tegelemiseks.

Koolijuht

Lauri
Leesi

Esiteks peaks haridusministeerium endale selgeks tegema mõisted "riigikeel" ja "võõrkeel". Mida me tulevastele Eesti venelastele õpetada tahame? On see tavaline võõrkeele tase või tahame sootuks, et vene inimene oleks kakskeelne?

Haridus on kvantitatiivne nähe, mis on sõltuvuses ühele või teisele õppeainele määratud tundide arvust. Kui haridusminister heidab pilgu omaenda allkirjaga käskkirjale 2. maist, siis näeb ta, et tänavuses tunnijaotusplaanis on vene koolide esimeses klassis null eesti keele tundi ja eesti keele õppimine algab alles neljandast semestrist. Nii et kolm pikka semestrit on meie väikesed venelased eesti puidust pinke nühkinud, kuid me ei paku neile ühtki tundi riigikeelt! Vahepeal aga on seitsmesest umbkeelsest Andrijušast saanud üheksane umbkeelne Andrei.

Tõsi, kolmandas ja neljandas klassis on viis riigikeele tundi, mis on väga hea. Kuid viiendas on juba üks tund vähem ja alates kuuendast klassist kuni keskkooli lõpuni on eesti keelt üksnes kolm tundi nädalas. Kas saab narvalane või sillamälane nii riigikeele selgeks? Vastus: ei saa, sest see on tavakooli võõrkeele tase.

Mis on aga tavakooli võõrkeel, seda teab iga lugeja ise. Miks oli 7. keskkool võõrkeelelõppes parim kool? Aga eelkõige seepärast, et siin õpiti iga päev inglise keelt. See on vundament, millele hakatakse ehitama muid näitajaid.

Keele kaudu tuleb vaimsus

Minu käest on paljud küsinud, kas Prantsuse Lütseumis ei võiks prantsuse keel alata kuuendast klassist, aga siis juba kiirendatud tempos. Muidugi võib. Olen eluaeg õpetanud kolmeaastase tsükliga ja päris heade tulemustega, kuid jutt pole ju üksnes keelest. Õige keeletund, nii nagu see on Tallinna Inglise Kolledžis, kuid ka meil, on hoopis laiem mõis-

te. Just teise klassi prantsuse keel teebki meie kooli lapsest lütseumlast. Ja see on sada korda tähtsam kui *merci* ja *pardon*, mida ta võiks tõemeeli ka hiljem pähe tuupida.

Seetõttu ongi tähtis, et vene laps õpiks esimesest koolipäevast peale iga päev üks tund riigikeelt, sest muidu saab temast küll ehk eesti keelt purssiv, kuid mitte eestipäraselt mõtlev Eesti kodanik.

Tõsi, tänavuse tunnijaotusplaani lõpus on klausel, et kool võib oma äranägemisel ka esimeses klassis eesti keelt õpetada, kui on õpetaja ja õppevahendid. Väga hägune jutt, sest tabeli alla on tõmmatud kriips ja seal ilutsevad sõnad: lubatud koormus 20 tundi nädalas. Kuidas ma siis õpetan? Mille arvel? Mís rahadega? Ja mida üldse tähendab ministri allkiri dokumendil, milles kirjas: "kui koolil on sobivad õppevahendid". Aga riigil?!? Kõik viitab sellele, et riik ministeeriumi näol tahab kogu vastutuse koolijuhtide peale veeretada.

Õeldakse, et lastekaitseasutus ei lubavat. Kui seadus on jalus, tuleb seda muuta. Nii või teisiti on ööpäevas 24 tundi ja laps, on ta kodus või koolis, sisustab millegagi need tünid, mis tal magamisest üle jäävad. Ongi parem, kui laps seitsmeselt kooli läheb ja kui kaotatakse see tobe esimene klass, millest kirjutasin möödunud suvel; kui ei pea jaurama selle neetud teise vahetusega, kui igas koolis algaksid tunnid kell 9 hommikul, kui igas koolis oleks võimla, kui igas koolis saaksid kõik lapsed sooja toitu, kui algklassides oleksid lapsed ka riigikeele tunniks jaotatud kolme rühma, et jõuaks kas või pool kodusest tööst ära teha. Lühidalt: kui ministeerium tegeleks esmajärguliste asjadega, mitte üksnes kontrolli ning riigieksamite ühitamisega, mis, kordan, on kuuendajärguline probleem. See aga, kas tulevased eestimaalased riigikeelt kõnelevad või ei, see, kas nad eestipäraselt mõtlevad või ei, on tuhat korda tähtsam nendest rügamistest, millega ministeerium praegu tegeleb.

Kui Rousseau'lt küsis keegi proua, mis eas ta oma kaheaastase lapse kasvatamisega tegelema peab hakkama, vastas mõttetark: "Proua, te olete lootusetult hiljaks jäänud." Ka praeguste vaidluste kohta, kas venelased peavad eestikeelse mõtlemise peale üle minema aastal 2000 või 2007, vastan mina nii: "Härrased, te olete lootusetult hiljaks jäänud."